

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIA, NARZĘDZIA POMIARU PRACY, KONTRAKT Z UCZNIEM.

Wiedza o społeczeństwie jest specyficznym przedmiotem ze względu na bezpośredni związek treści lekcji z codziennym życiem oraz ze względu na interdyscyplinarny charakter. Sprawdzenie przydatności pozyskiwanej wiedzy i umiejętności następuje często natychmiast. Dlatego też na bieżące oceny składa się przede wszystkim ocenianie aktywności ucznia na lekcji przejawiające się gotowością do udziału w zajęciach (uczestnictwo w dyskusji, stawianie pytań, udzielanie odpowiedzi, formułowanie problemów do dyskusji, wyciąganie i formułowanie wniosków, wyrażanie własnych poglądów, argumentowanie swoich przekonań, posługiwanie się podręcznikiem, aktami prawnymi i innymi źródłami wiedzy.

Zajęcia z *wiedzy o społeczeństwie* kształtują u uczniów następujące postawy:

- 1) zaangażowanie w działania obywatelskie – uczeń angażuje się w działania społeczne i obywatelskie;
- 2) wrażliwość społeczna – uczeń dostrzega przejawy niesprawiedliwości i reaguje na nie;
- 3) odpowiedzialność – uczeń podejmuje odpowiedzialne działania w swojej społeczności, konstruktywnie zachowuje się w sytuacjach konfliktowych;
- 4) poczucie więzi – uczeń odczuwa więź ze wspólnotą lokalną, narodową, europejską i globalną; rozumie, na czym polega otwarty patriotyzm obywatelski;
- 5) tolerancja – uczeń szanuje prawo innych do odmiennego zdania, sposobu zachowania, obyczajów i przekonań, jeśli nie stanowią one zagrożenia dla innych ludzi; przeciwstawia się przejawom dyskryminacji.

1. Na początku roku szkolnego uczniowie są poinformowani przez nauczyciela przedmiotu o zakresie wymagań z WOS, obowiązujących w danym roku szkolnym (zakres wiadomości umiejętności) oraz o sposobach i zasadach oceniania z w/w przedmiotu.
2. Ocena okresowa i roczna uwzględnia oceny częściowe wystawiane uczniom za wiedzę i umiejętności z form aktywności obowiązujących w danym okresie.
3. O ocenie okresowej i rocznej ucznia decyduje, także, terminowe wywiązywanie się z wykonywania wymaganych prac w danym okresie.
4. Osiągnięte sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych wpływają znacznie na podwyższenie oceny okresowej i rocznej, w zależności od rangi zawodów i zajętego miejsca.
5. W stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe (uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym wynikającym z realizowanego programu nauczania) potwierdzone pisemną opinią poradni psychologiczno - pedagogicznej lub innej upoważnionej poradni specjalistycznej, nauczyciel może obniżyć wymagania edukacyjne do 5%, z przyjętych wskaźników procentowych przy wystawianiu ocen częściowych.
6. Ocena okresowa i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen częściowych.
7. Przewiduje się możliwość zgłaszania nieprzygotowania do zajęć oraz brak pracy domowej raz w półroczu (co nauczyciel zaznacza w dzienniku w przeznaczonej do tego rubryce).

Sposoby i formy oceniania:

1. Sprawdziany pisemne.
2. Kartkówki.
3. Odpowiedź ustna.
4. Referat.
5. Dłuższa praca pisemna przygotowana w domu.
6. Prace domowe.
7. Analiza źródeł różnego typu.
8. Dłuższa praca pisemna w formie wypowiedzi argumentacyjnej pisana na lekcji.
9. Udział w debacie klasowej.
10. Realizacja i prezentacja efektów realizowanego projektu edukacyjnego.

Prace klasowe – sprawdziany

1. Nauczyciel zapowiada sprawdzian pisemny co najmniej 1 tydzień wcześniej.
  2. Sprawdziany i inne prace kontrolne są obowiązkowe. W każdym okresie przewiduje się co najmniej 1 sprawdzian.
  3. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać go z całą klasą, to powinien to uczynić w terminie uzgodnionym z nauczycielem przedmiotu (w przypadku nieobecności termin zaliczenia wynosi 2 tygodnie od dnia oddania sprawdzianu przez nauczyciela, przy dłuższej nieobecności ucznia termin zaliczenia uczeń uzgadnia z nauczycielem). Poprawa lub zaliczenie sprawdzianu może mieć formę ustnej odpowiedzi.
  4. Nauczyciel jest zobowiązany ocenić i udostępnić uczniom sprawdziany pisemne, kartkówki w ciągu 2 tygodni od daty napisania.
  5. Prace oceniane są punktowo. Za każde zadanie przyznaje się określoną liczbę punktów. Punkty są sumowane i zamieniane na ocenę według następujących wskaźników procentowych:
    - 0% - 30% - niedostateczny
    - 31% - 49% - dopuszczający
    - 50% - 74% - dostateczny
    - 75% - 89% - dobry
    - 90% - 99% - bardzo dobry
    - 100% - celujący
  6. Poprawa sprawdzianów jest dobrowolna i uczeń ma do niej prawo w ciągu 2 tygodni od oddania prac. Można poprawić każdą ocenę.
  7. Jeżeli w czasie sprawdzianu uczeń korzysta z niedozwolonych materiałów, podpowiedzi kolegów otrzymuje ocenę niedostateczną i traci możliwość poprawy oceny.
  9. Sprawdzone i ocenione prace kontrolne nauczyciel przechowuje do końca roku szkolnego. Pozostają one do wglądu uczniów i rodziców.
- Odpowiedzi ustne
1. Oceniane są na bieżąco z uwzględnieniem indywidualnych możliwości ucznia, zgodnie z wymaganiami na poszczególne oceny.
  2. Nauczyciel pyta z 3 ostatnich lekcji lub z materiału powtórzeniowego.
  3. Przy odpowiedzi ustnej ocenianiu podlega :
    - rozumienie tematu,
    - zawartość merytoryczna,
    - argumentacja,
    - wyrażanie sądów,

- stosowanie terminologii właściwej dla przedmiotu,
- sposób prezentacji (samodzielność wypowiedzi, poprawność językowa, płynność, logiczne myślenie). Dodatkowe pytania naprowadzające wpływają na obniżenie oceny.

Kryteria oceny ustnej

- celujący - odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązujący program nauczania, zawiera własne przemyślenia i oceny,
- bardzo dobry - odpowiedź wyczerpująca, zgodna z programem, swobodne operowanie faktami i dostrzeganie związków między nimi,
- dobry - odpowiedź zasadniczo samodzielna, zawiera większość wymaganych treści, poprawna pod względem języka, nieliczne błędy, nie wyczerpuje zagadnienia,
- dostateczny - uczeń zna najważniejsze fakty, umie je zinterpretować, odpowiedź odbywa się przy niewielkiej pomocy nauczyciela, występują nieliczne błędy rzeczowe,
- dopuszczający - niezbyt precyzyjne odpowiedzi na pytania nauczyciela, braki w wiadomościach i umiejętnościach, podanie nazwy zjawiska lub procesu wsparte pomocą nauczyciela,
- niedostateczny - nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela, nie udziela odpowiedzi na większość pytań zadanych przez nauczyciela, ma braki w wiadomościach koniecznych.

Kartkówki

1. O ilości kartkówek w okresie decyduje nauczyciel.
2. Kartkówka obejmuje materiał z ostatnich trzech lekcji. Nauczyciel ma prawo zrobić kartkówkę bez zapowiedzi.
3. Ocenie podlega stopień opanowania nabytej wiedzy i umiejętności, poprawność merytoryczna i językowa wypowiedzi.
4. Kartkówki oceniane są punktowo. Za każde zadanie przyznaje się określoną liczbę punktów. Punkty są sumowane i zamieniane na ocenę według następujących wskaźników procentowych:
  - 0% - 30% - niedostateczny
  - 31% - 49% - dopuszczający
  - 50% - 74% - dostateczny
  - 75% - 89% - dobry
  - 90% - 99% - bardzo dobry
  - 100% - celujący
5. Oceny z kartkówki nie podlegają poprawie.
6. Kartkówki są oddawane uczniom, nie są przechowywane przez nauczyciela.

Aktywność na lekcji

1. Nauczyciel ocenia pracę na lekcji. Notuje formy i częstotliwość działań ucznia. Ocenia również brak zaangażowania. Przyjmuje się, że cztery krótkie merytoryczne wypowiedzi na lekcji dają ocenę bardzo dobrą. Trzykrotny brak zaangażowania w wykonywane bieżącego ćwiczenia na lekcji może być podstawą do postawienia oceny niedostatecznej – częściowej, po upomnieniu ucznia.

Prowadzenie zeszytów przedmiotowych

1. Uczeń zobowiązany jest posiadać zeszyt przedmiotowy. Brak zeszytu upoważnia nauczyciela do wpisania w dzienniku lekcyjnym oceny niedostatecznej z przedmiotu.
2. Każdy zeszyt sprawdzany jest pod względem kompletności notatek, prac domowych, ich poprawności merytorycznej, estetyki oraz poprawności ortograficznej.
3. Uczeń ma obowiązek uzupełniania notatek w zeszycie za czas nieobecności.
4. Uczeń zobowiązany jest do gromadzenia bieżących informacji z kraju i ze świata z dostępnych źródeł w różnej formie.

Zadawanie i ocena prac domowych

1. Obowiązkiem ucznia jest systematyczne odrabianie prac domowych.
2. Zadając pracę domową nauczyciel określa wymagania formalne związane z jej wykonaniem – termin oraz sposób wykonania. Uczeń ma obowiązek przestrzegać terminu i sposobu wykonania zadania.
3. Nauczyciel sprawdza wykonanie wymienionych wyżej prac w określonym terminie.

Dłuższa praca pisemna w formie wypowiedzi argumentacyjnej pisana na lekcji

1. Ocena tej formy wypowiedzi związana jest z dłuższym procesem zdobywania i porządkowania wiedzy przez ucznia, znacznym nakładem pracy dlatego jest wysoko oceniana. Zdobyte umiejętności mają kluczowe znaczenie.
2. Praca taka ma zawierać uporządkowane merytoryczne argumenty a nie tylko szereg oderwanych powierzchownych opinii.

Udział w debacie klasowej

1. Ocenia się kulturę udziału w debacie i trafność argumentacji oraz bogate słownictwo w zakresie trafnego stosowania pojęć.
2. Wysoko oceniana jest współpraca w ramach zespołu debatanckiego oraz zdolność do podsumowania wyników przeprowadzonej debaty z zastosowaniem form kurtuazyjnych.

Realizacja i prezentacja efektów realizowanego projektu edukacyjnego

Projekt edukacyjny jest realizowany przez zespół uczniów pod opieką nauczyciela i obejmuje następujące działania / etapy:

- wybranie tematu projektu,
- określenie celów projektu i zaplanowanie etapów jego realizacji,
- wykonanie zaplanowanych działań,
- publiczne przedstawienie rezultatów projektu,
- ewaluacja projektu

Kryteria oceny każdego projektu ustala się w fazie przygotowania i uczniowie przystępujący do projektu zawierają w tej sprawie porozumienie z nauczycielem na początku realizacji. Ocenie podlegają: terminowość, skuteczna komunikacja i współdziałanie w zespole, wartościowe wnioski ewaluacyjne.

OGÓLNE KRYTERIA OCEN

Ocenę **celującą** może otrzymać uczeń, który:

- wyróżnia się szeroką, samodzielnie zdobytą wiedzą, w pełni zakresu podstawy programowej,

- posiadał umiejętność samodzielnego korzystania z różnych źródeł wiadomości,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, które są wzorowe zarówno pod względem merytorycznym, jak i językowym,
- nie boi się wypowiadać własnych, nawet kontrowersyjnych, opinii i sądów, które potrafi prawidłowo, przekonująco uzasadnić,
- potrafi jasno precyzować pytania dotyczące wielu złożonych problemów,
- doskonale zna szeroką terminologię przedmiotową, swobodnie się nią posługuje,
- wykazuje doskonałą orientację w aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej Polski oraz w sytuacji międzynarodowej.

Ocenę **bardzo dobrą** może uzyskać uczeń, który:

- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową,
- sprawnie, samodzielnie posługuje się różnymi źródłami wiedzy,
- rozumie i poprawnie stosuje poznaną terminologię,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, wykorzystując wiedzę zdobytą w szkole i poza nią,
- potrafi oceniać zachowania innych ludzi,
- umie współpracować w grupie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Ocenę **dobrą** może otrzymać uczeń, który:

- nie opanował całego materiału określonego podstawą programową, ale nie utrudnia mu to głębszego i pełniejszego poznania wiedzy podstawowej,
- rozumie genezę, przebieg i skutki wielu zjawisk zachodzących we współczesnym świecie i Polsce,
- rozumie podstawowe reguły i procedury życia politycznego i gospodarczego,
- poprawnie posługuje się prostymi źródłami informacji, - wykonuje samodzielnie typowe zadania polegające na ocenianiu, selekcjonowaniu, wartościowaniu, uzasadnianiu,
- umie formułować proste, typowe wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę **dostateczną** może otrzymać uczeń, który:

- opanował minimum wiadomości określonych podstawą programową,
- potrafi formułować schematyczne wypowiedzi ustne i pisemne,
- umie posługiwać się często pod kierunkiem nauczyciela, prostymi środkami dydaktycznymi wykorzystywanymi na lekcji.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- ma luki w wiadomościach, nie opanował także wszystkich umiejętności przewidzianych w podstawie, ale nie uniemożliwia mu to dalszego poznawania treści programowych w następnych etapach edukacji,
- zadania i polecenia, które uczeń wykonuje, często przy znacznej pomocy nauczyciela, mają niewielki stopień trudności.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych podstawą programową,

- nie potrafi, nawet przy znacznej pomocy nauczyciela, korzystać z prostych środków dydaktycznych,
- nie potrafi, bowiem nie zna i nie rozumie podstawowej terminologii stosowanej na lekcji, formułować nawet bardzo prostych wypowiedzi ustnych i pisemnych,
- zeszyt przedmiotowy prowadzi niesystematycznie, ma duże luki w pracach lekcyjnych i domowych.

WARUNKI I ZASADY UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ (SEMESTRALNEJ) OCENY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

1. Uczeń może ubiegać się o wyższą niż przewidywana przez nauczyciela ocenę semestralną lub roczną, jeśli otrzymał przynajmniej 50% ocen z prac klasowych i sprawdzianów wyższych niż przewidywana.
2. Pozostałe oceny bieżące o wysokim znaczeniu (oceny z odpowiedzi ustnych, ćwiczeń wykonywanych na lekcjach) odpowiadają ocenie, o którą ubiega się uczeń.
3. Oceny niedostateczne lub niskie oceny pozytywne z prac klasowych i sprawdzianów były poprawiane systematycznie, w wyznaczonym terminie.
4. Kontrola wiedzy i umiejętności ucznia z zakresu ustalonego przez nauczyciela (z którego uczeń uzyskał niskie oceny bieżące) odbywa się za pomocą:
  - sprawdzianu pisemnego w formie testowej lub opisowej,
  - ćwiczenia praktycznego (np. z mapą, tekstem źródłowym),
  - autorskiej pracy wykonanej przez ucznia (referat, folder itp.),
  - odpowiedzi ustnej (w przypadku niewielkiego zakresu materiału realizowanego bezpośrednio przed wystawianiem ocen).
5. Dobór formy kontroli należy do nauczyciela.

ZASADY PRACY Z UCZNIEM DYSFUNKCYJNYM NA LEKCJACH

1. Uczniowie posiadający opinię Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej stwierdzającą specyficzne trudności w uczeniu się, mają dostosowane wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych. Formy i metody realizacji specyficznych wymagań:

- dostosowanie tempa pracy do możliwości rozwojowych ucznia,
- wydłużanie czasu podczas prac klasowych i sprawdzianów, zmniejszanie zakresu materiału do opanowania,
- udzielanie dodatkowych wskazówek w trakcie rozwiązywania zadań,
- przed zapowiedzianym sprawdzianem dawanie podobnych zadań do rozwiązywania w domu,
- zadawanie krótkich, rzeczowych pytań,
- kontrola stopnia opanowania niewielkich partii materiału,
- nauka trudnych pojęć, definicji – rozłożona w czasie, częste utrwalanie,

- nieocenianie prac pisemnych pod kątem estetyki pisma, błędów ortograficznych, itp.,
  - systematyczna kontrola zeszytu przedmiotowego,
  - motywowanie ucznia częstymi pochwałami,
  - przydzielanie dodatkowych prac zgodnych z zainteresowaniami i możliwościami ucznia.
2. Uczniowie o których mowa w punkcie 1, mogą poprawiać oceny zarówno z prac klasowych i sprawdzianów, jak i odpowiedzi ustnej, pracy domowej, itp. Forma poprawy dostosowana do możliwości ucznia.
  3. Nauczyciel może obniżyć wymagania edukacyjne do 5%, z przyjętych wskaźników procentowych przy wystawianiu ocen częściowych.

OPRACOWANIE:
Zespół nauczycieli wiedzy o społeczeństwie